СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 96. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 25 го квітня 1936. — VOL. XLIV. No. 96. Jersey City, N. J., Saturday, April 25, 1936. THREE CENTS

РАТУНКОВА АКЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ-ПОВЕНЯН У ҐВІЛИНҐУ

ҐВІЛИНҐ (Вест Верджінія). — Дня 19 квітня відбулися тут збори всіх громадян, що потерпіли від повени в цій місцевості.

На зборах ухвалено висловити прилюдну подяку „Обєднанню Українських Орґанізацій" за ініціятиву в допомоговій акції для повенян та за прислання першої допомоги в сумі $150, а Українському Червоному Хрестові в Ню Йорку за прислання пакунків переходженого убрання.

У склад комітету поводян вибрані: В. Котут, голова; Ю. Севний, касієр; Мих. Дуткевич, секретар; С. Унушкевич, В. Реваковський і Д. Канюк, контрольори. Комітет теж постановив віднестися до українських дякоучителів надіслати на адресу секретаря комітету непотрібні їм ноти, світські й церковні. — Михайло Дуткевич (4303 Eoff Street, Wheeling, West Virginia).

БОФАЛЬСЬКА ГРОМАДА НА ДОПОМОГУ ПОВЕНЯНАМ.

БОФАЛО (Ню Йорк). — На зборах Українського Американського Горожанського Клюбу, що відбулися 9-го квітня, принято резолюцію, внесену предсідником Е. Тимковичем, щоби прийти з допомогою потерпілим від повени українцям. Постановлено признати на цю ціль з каси товариства $15. Братство св. Николая, відд. 127. У. Н. Союза, ухвалило на надзвичайних зборах $50. Братство св. Петра й Павла приступило з жертвою $10. Крім цього зібрано на цю ціль серед поодиноких громадян та вислано разом до Обєднання на повенян $82.

ХОЧУТЬ ДАТИ ПОВНУ САМОСТІЙНІСТЬ ПУЕРТО РІКУ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Милард Тайдинґз вніс у сенаті резолюцію про надання островові Пуерто Ріко повної незалежности від Злучених Держав.

Подаючи свій внесок, сенатор заявив, що внесок виробив не він, а інші люди, котрих імен він не подав. Одначе він заявив, що внесок має одобрення американського уряду.

Сенатор Люїс Муньос Марін, провідник лібералньої партії Пуерто Ріка, котрий самий здавна працює в користь повної незалежности Пуерта Ріка, заявив, що цей внесок не підходячий та не вдоволить амбіцій населення Пуерта Ріка. Він радить цього внеску зовсім не брати під увагу, а виробити інший.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ МАЙЖЕ ПІВ МІЛІЯРДА НА ДОПОМОГОВІ ФОНДИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт зажадав від конґресу ухвалення 195 міліонів 800 тисяч долярів для „ради суспільного забезпечення", 265 міліонів на видатки, получені з забезпеченням на старі роки, а 35 міліонів для стейтів на допомогу дітям.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПОМОГЛА.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Під натиском демонстрації безробітних, що захопили салі нарад обох палат стейтової леґіслятури, обі палати постановили негайно вернутися на засідання та взяти під розвагу потребу допомоги для безробітних.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ВИРІБ ОДІННЯ ПО ДОМАХ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий промисловий комісар видав розпорядок, котрим забороняється вироблювати одіння для хлопців і чоловіків по домах.

Приказ входить у життя негайно. Лише виріб одіння для купців і безпосередньо на замовлення для костумерів дозволений до 1-го липня, по котрім то дні буде вільно виробляти одіння по домах тільки робітникам, що мають понад 60 літ життя та не можуть працювати в фабриках.

ЖЕРТВИ КОПАЛЬНЯНОГО ОБВАЛУ ВИДУЖУЮТЬ.

МУС РИВЕР (Нова Шотляндія). — 62-літнього д-ра Робертсона й 44-літнього майнера Алфреда Скединґа, котрих добуто з копальні золота, де вони були присипані 10 днів, відставлено по добуттю з землі до шпиталю. Свіже повітря й шпитальний догляд зробив своє й оба скоро виздоровлюють.

Уряд Канади й король Англії висказують для людей, що ратували присипаних, велике признання за їх працю й відвагу. Вони мають дістати за це медалі й нагороди ґотівкою.

АРЕШТУЮТЬ КОНҐРЕСМЕНА.

ВАШИНҐТОН. — Маріон Зьончек, конґресмен зі стейту Вашинґтон, не зявився в суді на розправу проти нього за скору їзду автом. Суддя вислав по нього поліцаїв і детективів та наказав доставити його до суду силою. Конґресмен не давався взяти, але остаточно пішов з поліцаями до суду.

Посидівши кілька годин у поліційній кімнаті, конґресмен Зьончек станув на суд та вийшов на волю, заплативши 45 долярів кари: 25 долярів за скору їзду і 20 долярів за галабурду в суді.

АМЕРИКАНСЬКІ АРТИСТИ НЕ ХОЧУТЬ ВИСТАВЛЯТИ В ІТАЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Американські малярі й різьбарі не хочуть виставляти своїх творів на міжнародній виставі штуки в Венеції, в Італії, що має відбутися цього літа.

Одні з тих артистів не хочуть виставляти з політичних причин, бо не люблять фашизму, а інші не хочуть виставляти тому, що стоять на становищі, що вистава має платити арендне артистам, що виставляють на виставі свої твори, а вистава в Венеції цеї засади не признає.

СОВЕТСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ СТАХАНОВЦІВ.

Советські робітники починають тепер безоглядно поборювати розреклямований советською владою т. зв. стахановський рух, що має за мету максимальне збільшення видатности праці робітників. Советська преса нотує щораз частіші випадки вбивства визначних стахановців, які у СССР користають зі значних привілеїв. Нагінка советських робітників на стахановців доводить останніх дуже часто до самогубства. І так стахановка Ольга Хмаз у київській окрузі повісилася кілька днів тому, переслідувана советськими робітниками, а другу стахановку, Кірнас, теж з тієї округи, ледви вратували. Вона теж намагалася відобрати собі життя.

ВІДКОПАВ ГОРНЕЦЬ З ГРІШМИ.

Господар Іван Толопка в Підярковї, пов. Бібрка, копаючи город, знайшов горнець зі срібними монетами, що походять з 1618 р. і 1690 р. Справою занялося місцеве староство.

ПРОДАВ СКАРБ, ЯКОГО НЕ МАВ.

Наслідком стежних листів у Чорткові арештовано спритного ошуканця, що продав одному ювилерові у Вильні викопаний нібито скарб, що складався з золотих 10-рублевих монет. Ошуканець, на назвище Терлецький, вмів так підійти ювилера, що той заплатив йому 20 тисяч зл. Ошуканця спровадили до Вильна.

ПІДЗЕМНІ БАҐАТСТВА НА ВОЛИНІ.

Із 158 скель з Волині, підданих хемічній аналізі, в 16 скелях, і то базальтових скелях і в їх спагах, знайшли мідь. Ці скелі походять із Шубнова, Олександрії, Іванової Долини, Ґутвина, Стидиня, Рудавки і Вайниці. Йдуть досліди петрографів, які мають означити характер звязків, щоб рішити методи експльоатації. Маґнетні досліди у справі місць верчення, зроблені на терені 200 кв. км., викрили біля Гориньгорода і в околиці Костополя—Антонівки два місця великих маґнетичних аномалій.

ВИКОРИСТАВ ЖІНОЧИЙ СЕНТИМЕНТ.

У Відні арештували 29-літнього шлюсарського челядника Алойза Ґльоса за многоженство і недодержання подружжя в 65 випадках. Великий в червону шкіру оправлений записник улекшив поліції дохоження. Бо, маючи три жінки і 65 наречених, він не міг обійтися без записок, коли і де має сходитися зі своїми жертвами. У книжечці були списані по азбуці імена всіх жінок і дівчат, а біля кожного імени знаходилися дата і місце сходин. Його любощі не були зрештою безінтересовні, бо всі ті наречені переважно з робітничих кол, зваблені обіцянками женячки, давали йому свої ощадности. Афера викликала в місті велике зацікавлення, тим більше, що слідча влада переслухує багато свідків.

ШВАЙЦАРІЯ ВЕДЕ ПРОПАҐАНДУ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ КОНСУМЦІЇ КРАЄВИХ ОВОЧІВ.

Минулого року Німеччина почала інтензивну пропаґанду в напрямі збільшення консумції краєвих овочів під кличем: „Кожна дитина їсть що дня німецькі яблока". Вслід за Німеччиною пішла Швайцарія. Тепер у всіх швайцарських містах зорганізовано в справі тієї пропаґанди комітети, в склад яких входять визначні швайцарські політики й економісти. В школах відбуваються для дітей спеціяльні відчити, як теж у ріжного роду жіночих і суспільних орґанізаціях. Вже є успішні вислідн тієї акції. Консумція краєвих швайцарських овочів значно збільшилась і цього року Швайцарія не матиме клопоту з надвишкою зібраних овочів, яких експорт був дуже утруднений.

АРЕШТУВАЛИ ТАКСАТОРІВ.

Обертинська поліція арештувала з доручення слідчого судді таксаторів городецького суду в Обертині, пов. Городенка, Івана Калина й Івана Жуковського. Оба стоять під закидом, що задля зиску брали від мешканців громади Чортовець під Обертином завеликі оплати в часі судових таксацій.

КАТАСТРОФА НА МОРІ.

На Білому морі заскочила буря советський корабель „Кавасакі", який втратив керму і кільканацять днів блукав по морі. Капітан скінчив самогубством, а залога 5 днів була без харчів. Аж вкінці советський корабель „Северянін" уратував їх.

ТРИ РОКИ ЗА ШПІОНАЖУ.

Найвищий суд у Брні засудив Франца Матолчія, Івана Лакатоша та Йосифа Ковшу, господарів з Вилоку (Тіса Уйлак), за шпіонажу кожного по три роки вязниці. Засуджені є мадярської народности.

СИН ЗАСТРІЛИВ БАТЬКА-АЛЬКОГОЛИКА.

В окружному суді у Львові відбувається розправа проти 22-літнього Казимира Ґославського, бувшого студента політехніки, тепер підхорунжого, обвинуваченого в убивстві свого батька, комісаря маґістрату. Траґедія розіграласяв ночі на 1. листопада 1934 р. в мешканні Ґославських при вул. Стрийській, коли пяний батько, вернувшися з нічної пиятики, став лаяти і поневіряти свою жінку. Коли дійшло до того, що Ґославський хотів жінку застрілити, в обороні матери станув син Казимир. Підчас взаїмного термошення впав стріл, від якого Ґославський згинув. Вину на себе взяла спершу жінка, опісля син, який признався, що стрілив, але не хотів убити батька. Розправа виказала, що Ґославський пропивав зароблені гроші, поводився з жінкою брутально, мав любовниці і занедбував дім. Останнього дня з платні кількасот злотих приніс до дому тільки кількадесять, і це було причиною авантури з жінкою.

ВИБОРИ ДО ПАРЛЯМЕНТУ ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ.

Посол департаменту Середньої Сени у Франції, п. Бюро, з огляду на важливість виборів до парляменту зложив проєкт, щоб залоги кораблів, які знаходяться на морі, моглиголосувати через радіо. Згідно з цим проєктом кожний корабель творив би виборчу округу, головою якої був би капітан. Залога голосувалаб в ізольованій каюті. Обчислення голосів відбувалосяб в означеній годині, а підписаний протокол подавалоб через радіо до відома адміністраційного відділу морського міністерства, який комунікував би результати виборів відповідним чинникам.

ВБИВСТВО ОСАДНИКА.

В селі Чарукові коло Луцька, кільканацять рекрутів, що мали йти до війська, зчинили бійку з місцевим осадником Станиславом Кравчиковським, у висліді якої Кравчиковський упав трупом. Поліція арештувала кільканацять хлопців, учасників бійки, й веде проти них слідство. Ціла ця подія відбувалася біля коршми.

ПЕРШИЙ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ КУРЕЦЬ.

Першим европейським курцем уважають еспанця Родріґа Джереса, що подорожував з Колюмбом. За курення сидів у тюрмі 10 років, а тепер за те дістане памятник.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД У КОЛОМИЇ.

В Коломиї відбувся дводенний судовий процес убивника своєї жінки та дитини, Івана Кейвана, та В. Савчука. Кейван оженився задля зиску з 20 літ старшою від себе вдовою і вже пять місяців пізніше убив її разом з дитиною, думаючи, що унаслідить по ній 11-морґове господарство. Боронячись, душогуб обтяжив Савчука. Присяжні судді потвердили 12 голосами вину Кейвана в напрямі подвійного душогубства і таким самим числом голосів уневиннили Савчука. На тій основі Кейвана засуджено на кару смерти, переміняючи її шляхом амнестії на досмертну вязницю.

СЛОН У ПОВІТРІ.

У Бомбаю, славній індійській пристані, трапилась недавно сцена, про яку мусіли писати аж ґазети. Героєм був слон. Треба було його вивантажити з корабля на беріг. Перевязали його поясом і причіпили до великого журавля, що мав його перенести. Коли слон був уже в дорозі, щось зіпсувалось у журавлі, слон повис у повітрі — і не можна було його взяти ні сюди ні туди. Ніколи ще слон не плавав у просторі, тож почав з остраху ревіти та вимахувати ногами так, що корабель тремтів. Ось-ось був би впав у воду, якби вчас не направили підойми. Але його опікун ствердив, що нерви слона сильно подражнені небувалою подією і треба його чимось успокоїти. Слони у таких випадках дістають рум. Пів ведра. Хто пе рум тільки малими чарками, знає, скільки це коштує.

„ШЛЯХ МОЛОДІ", ДВОТИЖНЕВИК ПОЗАШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

ЛЬВІВ. — „Рідна Школа" зачала видавати часопис для молоді, щоб дійти живим словом до неї й у найдальші закутини нашого краю. Часопис зветься „Шлях Молоді". Має він вказувати шлях, як має молодь дорости на добрих громадян нації. „Рідна Школа" хоче, щоб сама молодь брала участь у видаванню цього часопису. Вона каже, що молодь мусить бути свідома цього, що колись у її руках спочиватиме провід і відповідальність за всю народню працю, що колись і їй прийдеться виховувати наступні покоління для добра і служби Батьківщині. А щоби сповнити ці завдання, треба „довгої витревалої праці над виробленням своїх характерів, над поглибленням свойого знання і, що найважніше, над виплеканням великої посвяти для всякої праці, яка приносить користь нашому народові". Щоби підготовити себе до великих завдань, треба, щоб молодь „вже змалку приготовлялась до громадянської праці і брала в ній активну участь". А найкраще можна підготовити себе до відповідальної праці — в орґанізації. В ній то й найкраще виплекати дисципліну й почуття солідарности та відповідальности.

„НЕ ПОКИДАЙМО РІДНОЇ ЗЕМЛІ!"

ЛЬВІВ. — Під повищим наголовком поміщено в „Новім Часі" статтю від кореспондента з Волині. Стаття зачинається ось як:

„З усіх сторін Волині, зокрема південної її частини, надходять вістки про масову еміґрацію нашого селянства до Південної Америки — Арґентини, Бразилії і Параґваю. Перед 1. квітня на одній лише стації Луцьк можна було бачити безліч виселенців, селян-українців, що попродали свою землю й свої маетки і їдуть у невідоме, в чужу сторону, між чужі люди".

Наші покидають українську землю, пише кореспондент, а чужі пхаються на неї і ось так ростуть кольонії чужих людей. Тому: „Не покидати рідної землі, а закріпити стан свого посідання на ній! — такий клич повинні собі усвідомити наші еміґранти-селяни". Треба повести на прадідівських нивах новий спосіб господарства, хай зацвитуть наші поля садками, хай по селах на місці, де стоять коршми, станутькооперативи, молочарні.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР ДО УКРАЇНЦІВ.

ВІДЕНЬ. — Перебираючи під свою владу українську греко-кат. парохію св. Варвари у Відні кардинал д-р Теодор Інніцер згадав за численних мучеників-українців, що згинули під большевицьким ярмом. Він теж спинився ширше над греко-католицьким обрядом. Казав, що буде духовим батьком греко-кат. парохії, що радіе, що у Відні крім римо-кат. обряду є ще інші. Підкреслював, що церква не хоче уніфікації, але єдности, та запевнив членів української громнади, що їх права і привілеї не будуть обмежені.

ЩЕ В СПРАВІ КРАЄВОГО ПРАПОРУ.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Д-р Михайло Брящайко домагається в „Українськім Слові", щоби був виданий державний закон, яким булоб стверджено, що краєвим прапором Закарпаття є прапор жовто-синій.

ПІЗНАЙТЕ ЗАКАРПАТТЯ!

УЖГОРОД. — Щоби притягнути чужинців-туристів оглядати красу Закарпаття, Народогосподарська Рада в Ужгороді оголосила конкурс на найкращу статтю, яка має бути надрукована в часописах поза межами Закарпаття і яка малаб пропаґувати туристичний та чужинецький рух на Закарпаття. Стаття може бути написана якоюнебудь мовою. Оголошено теж нагороди за найкращі пропаґандивні образки з Закарпаття.

КОНФІСКУВАЛИ БЕЗ ДОЗВОЛУ.

УЖГОРОД. — Виявляється, що перекладена на українську мову повість Івана Ольбрахта „Микола Шугай" не була сконфіскована. Це значить, що погоня поліції за цим українським перекладом була незаконна. Міністер повідомив посла Ю. Ревая, що така конфіската не була ніколи видана. Тепер усі ті, що їм поліція позабирала з хат цю українську книжку, повинні домагатися відшкодування. Але чи дістануть, це інша справа.

ПИШУТЬ ПРО ЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ В ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Американський кореспондент „Ди Ню Йорк Таймс" пише, що світ не знає майже нічого про положення жидів у Польщі. А тимчасом у Польщі живеться жидам куди гірше ніж у Німеччині. Бо в Німеччині протижидівська політика є в руках уряду. Вона є урегульована. Крім того більшість німецького населення не є на ділі настроена до жидів ворожо. А в Польщі інакше. Уряд не має ніякої сили. Над жидами знущаються по цілій Польщі. Всюди їх побивають фізично. Всюди розпочали жидівські бойкоти і буквально виголоджують жидів. У Німеччині нема ніяких погромів, а в Польщі є вони звичайним явищем. Тільки про те нема нічого в світовій пресі. Крім того все населення Польщі є антисемітське.

В НАЙБЛИЖЧИХ ЧОТИРЬОХ РОКАХ...

ЛОНДОН. — Винстон Чорчіл говорив у парляменті про те, що держави зброяться до цеї міри, що в найближчих чотирьох роках мусить прийти до цілковитого порозуміння між народами, або до страшного воєнного вибуху і страшної катастрофи. Він стверджував, що Німеччина видала на зброєння в однім тільки 1935 р. суму $4,000,000,000.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917. authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛІК НА ПОЛЬСЬКУ НЕДУГУ

В американських ґазетах появилися довжезні телеґрами про те, як польський уряд пробує полагодити свою негарну економічну й політичну крізу. Ця кріза розсілася в краю вже здавна, але вийшла на верх на ввесь світ доперва останніми часами через ґрізні заворушення в Кракові й Львові. Заворушення були такі поважні, що на них уряд мусів зареаґувати, якщо світ не мав набрати переконання, що польська держава не є така сильна держава, якби це можна судити з величини її території або зі скількости її населення.

Як відомо, кріза проявляється застоєм господарського життя, застоєм не тільки промислового й торговельного руху, але й рільництва. У краю страшне безробіття. Уряд здирає величезні податки. Невдоволене населення бунтується при всякій нагоді. До того край невдоволений з політичних умовин у краю. Невдоволені не тільки недержавні народи. Невдоволені вже навіть поляки, для яких виключного інтересу буцімто збудована польська держава. Тому зарада на польські державні клопоти може бути хіба така, що уряд постарається пустити в рух промисли й торговлю, підкріпить рільництво, зменшить податки, дасть безробітним роботу, дасть обезпеченим масам політичний вплив.

Чи робить це польський уряд?

Польський уряд, як доносять телеґрами, вислані певно не без його інспірації, наперед сконфіскував напів-урядовий часопис „Ґазету Польску", що видно дав голос обуренню народу проти уряду. Потім відправив редактора ґазети, що важився помістити статті проти уряду. Очевидно, від того, що до ґазети прийде інший редактор, ґазета почне інакше писати, але від того ще не поправляться відносини в краю. Це тільки розбито зеркало, що показувало криву морду, але крива морда далі лишилася кривою.

Потім уряд відправив з його становища краківського воєводу, щоби в цей спосіб нібито сказати перед світом, що краківські заворушення з 23-го березня були викликані недбальством воєводи. Має світ додуматися, що якби в Кракові сидів інший воєвода, то тих заворушень не булоб. Очевидно, не такий світ дурний, як собі його польський уряд малює. І не так легко він дасться переконати, що якби був інший воєвода, то безробітні в Кракові не ходилиб голодні.

Третій засіб польського уряду це арештування великої маси людей у Львові за заворушення з минулого тижня та осадження в Березі понад півтори тисячі нових вязнів. Засаджено їх під закидом комунізму. Цим закидом польський уряд пробує зробити з невдоволення безробітних політичний рух, піддержуваний московськими рублями.

Та й тут світа не здурить. Світ знає, що заворушення мають глибше коріння, бо в страшному господарському й політичному стані населення під нездарним, а деспотичним польським урядом. На це уряд не дав ніякої заради.

ЧИ НЕ ПЕРЕЧИСЛИЛИСЬ?

В своїх останніх політичних потягненнях УНДО поставило на санаційного коня.

Ми маємо свої принципіяльні думки щодо того посунення найбільшої галицької партії. Але запитаємо: чи — навіть зо свого власного, а не з принципіяльного погляду — мало УНДО рацію? Чи може, навпаки, перечислилося?

Ось що пише про існуючий режім санації один поважний польський тижневик:

„Тревалість устроїв треба оцінювати величністю і засягом ідеї, яку він представляє. Форма устрою, його тип зовнішний не ріщає в останній інстанції. В устрою мусять втілятися великі національні ідеї. Той устрій тревалий, який найліпше здійснює історичну місію народу, ставляє перед його масами велику ціль. Не може утриматися в жаднім разі якась псевдосистема диктатури без диктатора. Коли правляча ґрупа не має на чолі одиниці, що має магнетичний вплив на маси, а заразом не дає ідеї, яка поривалаб нарід, та ґрупа засуджена на упадок. А позатим жадна система правління не може утриматися, якщо своїх провідних ідей не потрапить втілити в тревалі національні установи, треваліщі від змін урядів, політичних переворотів, господарських кріз, треваліші навіть від змінности поколінь".

Цензура не позволяє тижневикові писати ясніше. Він мусить запускатися в соціольоґічні розважання, коли його аж кортить говорити конкретно і називати речі своїми іменами. Але їх називають інші. Напр. такий жидівський „Наш Пшеґльонд" під маскою дотепу і невинної балаканини друкує на існуючий лад гострі сатири, які кінчаться тим самим твердженням, що і наукові виводи згаданого вгорі тижневика: що режім (той, на якого поставило УНДО) не має притягаючої особи на своїм чолі; що не має гострої притягаючої ідеї ґрупа, що лишилася без вождя і що править републикою; що нарешті проти тої ґрупи, яка не має ані побороти крізи, ані загіпнотизувати нарід у нужді якоюсь яскравою оманою, повстає і чимраз вище підносить голову опозиція.

А ця опозиція недвозначно в справі української говорить, що векслів санації, виставлених УНДО, вона **не буде гонорувати**, та що її програма в справі українській зокрема, а в справі „меншин" взагалі, зовсім інша.

Яка це програма? Це програма асиміляції. І це не є наша, „сторонніча" інтерпретація того, що думає і пише ендецька преса. Ні, вона що дня вписує свою асиміляційну програму чорним по білому в своїх часописах. А до тої опозиції належать і деякі санатори (**Всхуд, Зет** — їх органи пресові), які мріють про „максимальну програму" Річи Посполитої, які снять свій „сен о потендзе", які, як недавно часопис **Зет**, договорилися до... „цесарства польського". Так, так! Так і стаття називається, яка пише про це. Бо, мовляв, Польща або буде „моцарством", або впаде. Ясно, що ті „сни про потугу" дуже податними роблять серця тих сновид на асиміляційні арґументи навіть їх політичних противників-ендеків.

Ось з кого складається „ґро" польського суспільства, а не з тих, з якими заключило УНДО порозуміння. І ще факт, last but not least, молодь, підростаюче покоління у вищих школах Польщі ідейно належать якраз до тих ендеків, асиміляторів. Ні тримання в руках керми державою, ні етатизм, ні спроби „тотальної держави" всякими способами забрати собі монополь виховання молодого покоління не привели те покоління в табор санації...

Це покоління виступить з виразною програмою асиміляції „інородців", „меншин", які воно навіть не визнає за народи, лише за племена, за галузки єдиної, пануючої нації.

Що тоді робитиме УНДО зі своїм наставленням? Найкращі голови з ундівського табору вже зачинають це самі розуміти. Життя змусить і інших зрозуміти це. Те, що наш загал — давно зрозумів.

ЧЕХИ Й СЛОВАКИ

(Лист із Чехословаччини).

„Чехословацька" нація, мова, література — це як показують факти, ще й досі в значній мірі фікція. Є **спроба** утворити з двох словянських народів єдиний нарід, із спільною політичною свідомістю. Історія показує, що деякі народи, чужі собі расою, мовою і культурою, всеж зливалися в єдину націю. Теперішні німецькі прусаки — це мішанина литовських прусів, німецьких кольоністів та словянських племен. Москалі мають у собі дуже мало словянської крови, а більше кров фінської й татарської.

Ще в середині 19. віку освічені словаки визнавали чеську мову за свою літературну мову. „Будителі" чехів — Коллар і Шафарик були словаками з роду і їм на думку не спадало, що треба вводити словацький діялект у літературу й науку. Але сталося. Людевіт Штур та інші словацькі патріоти під революції 1844 року почали свідомо розвивати словацьку мову як мову літератури й науки. Під мадярською владою словаки в масі своїй не мали національної свідомости. Імя „словак" було невідоме. Звали себе „католиками", як ще й досі подекуди на Волині наші селяни називають себе „православними".

В чехословацькій републиці після 1918 р. почалося дійсне відродження словаків: національне, політичне, господарське. Без чехів словаки не моглиб визволитися і, хто знає, чи не булиб змадяризовані. Чехи утворили на **Словаччині** адміністрацію, школи, лічниці, чехи оборонили Словаччину від мадярських нападів 1919 року. В празькім уряді від початку чехословацької републики засідають увесь час поряд із чехами також словацькі міністри. А всеж повної гармонії між чехами та словаками нема. Можна просто сказати, що чим далі, то більше росте серед словаків нехіть до чехів.

Яка тому причина? Причин багато. Назвемо хоч деякі. Від 1918 року виросла нова словацька інтелігенція. Ці молоді люди бачать, що в урядах на Словаччині ліпші місця знаходять в руках чехів. Словакам здається, що вони можуть вести свої справи не гірше від чехів. Отже суперництво за державні посади будить поміж інтеліґентами словаками недовіря до чехів. Друга причина — характеру культурно-психольоґічного. Чехи й словаки, при всій близькости мов, почувають, що вони не належать до одного народу. Чех, що живе 15 років на Словаччині, не асимілюється, не стає словаком. Він лишається чехом і мріє про той щасливий час, коли вислужить пенсію і вернеться до себе „до дому", в Чехію. Бачивши життя чехів і словаків на Словаччині, я переконався, що навіть у товаристві чехи й словаки рідко між собою сходяться. Хоч закон про державну мову говорить, що чеська мова може бути вживана на Словаччині, а словацька в Чехії, одначе словаки рішучо виступають проти заведення чеської мови на Словаччині.

Противенства між чехами й словаками збільшує себелюбна чеська господарська політика. Чехи не дали змоги словакам розвинути промисловість на Словаччині. Для словацького хліборобства, особливо на східній Словаччині, чеський ринок закритий, бо перевіз залізницею дуже дорогий. Словацький селянин продає свої продукти дешево, а за чеські фабричні вироби платить дорого. Тому, що міністри-словаки в празькім уряді не добилися змін на користь словацького господарства, католицька партія священика Глінки кинула гасло: „геть з чехами!" Ця партія на Словаччині найсильніша. Її програма — політична автономія Словаччини. В березні голова чехословацького уряду Годжа (словак) вів переговори з словацькою народньою партією (Глінка) про вступ цієї партії до уряду. Глінка поставив вимогу, щоб Словаччина мала автономію в такій формі, що тільки міністерство війська, та міністерство заграничних справ булиб спільні для обох народів, а всі інші справи мали би бути самостійні. Прага цих вимог Глінки не могла прийняти, і переговори розбилися.

Розуміється, чесько-словацькі тертя хоче використати на свій бік Угорщина. Але треба зазначити, що між свідомими словаками ніхто не згадує мадярського панування добрим словом. Про мадярсько-польського агента Єглічку, що розсилає всюди заяви про відірвання Словаччини від Чехії, можемо сказати, що він і його купка еміґрантів мадяронів не має ніякого впливу між словаками. Не сепаратизм, а автономізм — це програма більшости **словаків**.

Я. І.

УКРАЇНЦІ ЯК РАСА

Спортовець Евген Жарський пише на повищу тему в „Новім Часі" ось що:

Українські антропольоґи ствердили в нашому народі перевагу первня динарської раси при співіснуванні первнів кількох інших рас. Переважну часть України займають особняки з вищим від середнього ростом. Високорослі займають східні Карпати, Галицьку Землю обабіч Дністра, східній пояс над Дніпром, Кубань. Низькорослі займають західню смугу Східньої Галичини з Бойківщиною, Поліссям, Чернигівщину, Вороніжчину.

Своїм високом ростом (пересічно 1,670 мм., Гуцульщина — 1,693 мм., Кубань — 1,701 мм.) домінують українці над москалями (1,657 мм.), поляками (1,654 мм.), білорусинами (1,651 мм.).

Українці мають короткі руки (45.7 відсотків цілої довжини тіла) при розміру довгих ногах (53.6%) — противно як у поляків чи москалів. Українець є сильний, доволі „твердий", пружливий, навіть досить швидкий. Назагал зближується до золотої середини.

Зате „**психе**" українців має **багато тіней**. Українець швидко запалюється, але ще швидше „гасне". Як визначний індивідуаліст — може точніше: **противник дисципліни** — з великим трудом нагинається до вимог гуртового ділання (не диво, що повстала в нас і приповідка: „Де два українці, там три партії"). Українець не може похвалитися відповідною витревалістю й терпеливістю: легко упадає на дусі. До методичної й систематичної праці чує непереможну відразу, зате все бажав би імпровізувати... й створювати архітвори без відповідної підготовної праці.

Скаже дехто: це непотрібний акт самообвинувачення. Може підчеркнення прикмет зрівноважить хиби.

Українець є спосібний, відважний, бистрий, товариський (славне козацьке побратимство!), має багато темпераменту й амбіції.

На основі вище сказаного можна поробити ось такі висновки:

Під психіку українців не підходять ті спорти, що вимагають довгої й витревалої підготови. Соломяний огонь не вистарчає на те, щоб стати мистцем у спортах зі скомплікованою технікою: у боксі, ситківці, шермі.

У гуртових спортах, як копаний мяч, гаківка, можемо дійти до гарних вислідів лише тоді, коли позбудемося браку дисципліни. У легкій атлетиці можемо осягнути гарні осяги в метах, скоках та многозмагах. Неменш підходять нам: дужання, плавання, наколесництво.

Та не треба забувати, що першорядні осяги при расовій предиспозиції можемо добути лише по витревалій праці. Тимто кожний змагун хай тямить слова Наполеона: „Кожний стрілець носить у своїму наплечнику гетьманську булаву".

Щоб позбутися наших хиб, доражує Е. Жарський вправляти масово ті спорти, що внесуть до національного характеру бракуючі первні: витревалість, завзяття, силу волі, впертість, позбавлену брутальности творчу, тактовну енергію.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

— 57

— А по-моєму, каже один, — думка пана коменданта не кепська. Ну, що з того, що ми пообіцяємо, що не повісять. Йонаш напевно не втихомириться навіть після засуду й почне знов робити своє. А ми будемо тримати його на повідку й одразу цапнемо, а тоді вже й свята вода не поможе. Все одно, засуду не підтвердила ще вища влада. Треба вплинути, щоб на деякий час відложити справу, а дочку його використати як розвідчицю. Мусимо мати розвідку! Це необхідно. Ми нічого не знаємо, що в них там робиться. Так наступати не можливо.

Павло подумав і згодився.

— Коли так, то раз-два! Негайно до праці! Дмитро шукає свою Йонашівну й то зараз. Не сміємо гайнувати часу. Ми відправляємося до головного штабу. Справа до ранку полагоджена, а на другий ранок мусимо мати всі відомості. Не принесе нам їх та Йонашівна, батька на сучок і кінець. Так і скажи їй! До побачення!...

Вийшов знов на двір. Деж Кіті? Де її шукати? В мене прокинулась якась жагуча радість. Хотілося самому бігти, знайти її десь у снігу, принести на руках і розігріти власним диханням. Прибіг до себе й одразу післав джуру, щоб її віднайшов і привів. Мусить взяти коні. Вона напевно десь у селі.

І коли коні були запряжені, я не видержав. Поїду сам. Сів з джурою й поїхали. Запитали у кількох місцях варту й довідалися, що Кіті затримано й знаходиться вона в арешті. Поїхали туди, викликали, взяли на сани й відвезли. Це все видно для неї було такою несподіванкою, що вона не знала, що має робити. Цілу дорогу мовчала.

Приїхавши, одразу почав з нею розмову. Почав з того, що є надія, чи краще є малюсінька можливість спасти „його" від смерти. Кіті була змерзла й змучена, але почувши ці слова, одразу ожила. Вона кинулася до мене й почала швидко питати, чи я кажу правду. Підтвердив. Вона не вірить. Цеж не можливо. Як то так? Хто це зробить? Невже це станеться? Боже! Вона готова в огонь піти, загинути найтяжчою смертю за того, хто це зробить.

— Це, Кіті, чистий випадок і тут не є нічиї заслуги. Я не хочу смерти вашого батька. Не можу її хотіти. Я лиш використовую останні можливості уникнути її. І не мої це заслуги. Навпаки. Це не заслуги, а щось гірше. Я порішив використати навіть смерть вашого батька для добра своєї справи. Уявляєте ви собі це? Порішив використати смерть вашого батька й післати вас з одною нашою жінкою на розвідку до мадяр. Ви падали передо мною, ви цілували мої руки. Я знаю чому ви падали й нащо цілували. Можете ви піти на це, щоб стати нашою розвідчицею? Я вже наперед там сказав, що ви можете, що ви станете нею. Я опирався на ваші слова, що є якась вища сила, що вона поставить „ваш винахід" понад усе. І от тут тільки одна маленька можливість доказати, що та вища сила встані нам допомогти бути сильними по-вашому, так, як це вам уявлялося. Ну? Ви мовчите? Ви любите, докажіть, що ви можете любити з найбільшою жертвою й я тоді повірю в любов.

— Почекайте... Дайте подумати... Тут щось розминається з моєю любовю.

— Нема часу. Ніч тікає, а нам необхідно зараз висилати на розвідку людей. Ви мусите йти з ними й віддати нам усі ваші сили. Розумієте? Бачите, які ми жорстокі. Бачите, що й ми гуцули уміємо бути жорстокими, коли це необхідно. Ну?

— Трошки подумаю. Чекайте... Дуже багато змішалося. Смерть, смерть і смерть... Деж життя? Дмитрику! Мій любий, мій великий. Ви стоїте передо мною й клевещете на себе. Правда? Ви хочете визволити мого батька. Хочете, щоб доказати вашу силу. Правда? Вам зовсім зайві мої послуги... Ви й без них зробите своє діло. Ви лише не хочете, показати себе мягкосердним і видумали цю жорстоку запону перед нею. Ну, й щож. Ну, й піду. От і піду й докажу вам і поможу вам не бути мягкосердним, а таким же твердосердним, як я. Ми обидвоє жорстокі. Наша гра не легка й не сантиментальна. Я так це й розумію. Я піду й стану вашою шпіонкою.

— Помиляєтеся, коли думаєте, що тут кермують мною якісь людські почування. Ми вас просто використовуємо й усе.

— Не виправдуйтеся. Яж нічого не думаю. Дайте мені кусничок паперу, я напишу мамі. Ви кажете, що вам потрібно зараз висилати людей? До Рахова? А батька завтра не повісять? І мамі зашлете харчі? Вона візьме. Напишу, що то я висилаю. Мені треба відпочати й набрати сили. Я вибилася... Треба зрівноважитися.

Я все підтвердив. Дав їй папір та й олівця. Коли писала, сильно тремтіла рука. Я нервово ходив по кімнаті; після сказав приготувати харчі для її матері й добрий сніданок для Кіті. А тепер вона мусить прилягти й заснути.

Відвів її до своєї постелі, допоміг лягти, а сам пішов до Павла.

Там порожньо. Нікого нема дома, лише на канапі лежить одягнута Марійка й спить. Спала так міцно, що навіть мій ґрюкіт у двері не розбудив її. Але двері не були замкнені й я ввійшов сам до середини. Сів напроти Марійки й дивився на її блідовате, гарне, змучене личко. Що дійсно сталося з тієї полохливої, кволої гуцулочки. Її шкуряна куртка, кобур, високі чоботи. Хіба це та сама Марійка? Та гуцулка? Русинка? Та соромлива, тиха й боязька? Ні. Це вже не вона. Це жінка нової раси, сильної й незнаної. Вона віднайдена й виявлена світові. Це **українка**.

Увігнався Павло. Засикав на нього, вказуючи на Марійку. — Нічого. Вона може спати й під гарматню стрілянину. Призвичаїлася.

Все гаразд. Йонаш покищо живе. Йому це буде повідомлено до рана. Ледь світ, наші розвідчиці мають вийти. Твоя готова?

— Відпочиває.

— Хай відпочиває. Не капризиться паненя?

— Ніколи. Біда навчить ворожити.

— Маєш рацію.

— Тепер вони пізнають, що гуцул і українець це одно й те саме. Ми їм докажемо, що значить бути українцем. Я, чорт бери, аж тепер пізнав присмак того слова. Гордість, повага себе, мета! От коли гори заговорять нашою мовою, мовою дужих і свідомих дітей великого народу. Прекрасно це! Резкішно, брате! Ну, але нема часу. Підемо до тебе. Мушу зазнайомитися з панночкою.

Мені хотілося якнайбільше протягнути час, щоб Кіті відпочила. Запропонував і собі годинку заснути. Павло не погоджувався, але врешті решт мусів. Ми вже навіть не встані говорити.

Кіті почувши, що має йти з Марійкою, зраділа. — Я вже так давно хотіла пізнати цю героїню нашого роману. Цеж, Дмитре, роман. Колись мені так сказав тато.

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Я. У., Ню Йорк, Н. Й. — Такі спілки є там під строгою державною контролею. Заснована спілка є спілкою з ограниченою порукою. Закон точно означає права і обовязки членів. І щодо цього Ви не можете дістати інших інформацій як ті, що відносяться до всіх того роду спілок.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧИ ДИВАК?

У місті Боготі, в південно-американській країні Кольомбія, відбувся недавно поєдинок між редактором ґазети „Ель Еспектатор", паном Люісом Каном, та Хуаном Льосаном, сином бувшого кольомбійського представника у Вашинґтоні. Хоч поєдинок вийшов з того, що Льосано почувся ображений статтею Кана за що в Злуч. Державах на поєдинок не викликують, про цей поєдинок певно не телеґрафували би до американських ґазет, як не телеґрафують про вислід бійок когутів, які часто влаштовують по краях еспанської культури в Америці. Та цим разом зателеґрафували, бо підчас поєдинку сталася дивна подія.

Наперед сталося диво, що як пан Льосано, ставувши на свою стійку проти ворога на 20 кроків від нього й на даний сиґнал потягнув за язичок своєї пістолі, як перший, управнений до вистрілу, його пістоля не випалила.

Друге диво сталося, коли Кано це побачив, і хоч він мав тепер право стріляти, відмовився.

Скільки людей якраз у такому випадку стрілялиб „відважно", без страху!

ДВОБІЙ ЗЗА ПЛОТА.

Можна зовсім певно сказати, що знайшлосяб таких людей багато, бо є багато людей, які вважають гоноровою стріляти на людину зза плота, себто так, щоб нападений не міг боронитися.

Є навіть люди, що вважають за пункт свого гонору якраз так стріляти, щоби противник не міг боронитися. Це вони вважають не тільки гоноровою, але й розумною, навіть вершком мудрости, дарма, що звичайно тому люди зза плота стріляють, бо вважають, що їм кебети не стає з противником у явнім бою зміряться.

Англійська мова має на означення людини, що нападає на противника, не даючи йому можности боронитися, сильно осудливе слово „дестард", яке можна хіба перекласти цілою фразою „підлий трус". В Англійців цього роду поведінка зовсім не вважається хитрістю, ні „лисівством", ні розумом. Просто трусістю, та ще й підлою.

ЩО КРАЩЕ?

Значить, англійці в певних життєвих ситуаціях займають зовсім виразне становище, тоді як інші народи в таких ситуаціях не займають ніякого виразного становища, або займають інше становище.

Коли я кажу, що англійці займають таке становище, то з цього ще не виходить, що це становище розумніше, або краще, ніж інші становища. Чи воно краще, чи воно розумніше, треба ще над тим застановитись.

Для порівнання ріжних становищ зі собою треба взяти під увагу правдоподібні наслідки одного становища, правдоподібні наслідки інших становищ та порівняти ці наслідки з собою.

Отже які наслідки виходять з того, що нарід осуджує стріляння зза плота, які наслідки виходять з того, що нарід не осуджує наслідків стріляння зза плота, а які наслідкиз того, що нарід таке стріляння зза плота вважає похвальною хитрістю та признакою розуму?

СПОРТСМЕНСТВО В АНГЛІЙЦІВ.

Поступок редактора Кана англійці назвали би словом „спортсменшип". Це слово цікаве тим, що його тяжко перекласти на інші мови.

Через те, що воно походить від слова „спорт", а це слово перебрали до себе майже всі народи світа, то слово „спортсменшип" перекладають якимось словом, зробленим з присвоєного слова „спорт". Отже в нас можна перекласти „спортсменшип" словом „спортсменство".

Та коли пічнемо дивитися, що англієць уважає під „спортсменшип", а що ми розуміємо під „спортменством", то вийде, що одно слово з другим не покривається.

Ось приклад „спортсменства" в англійськім розумінню: Свого часу в Америці відбувався „метч" між найбільшим ситківкарем („тенис плейєр") Англії та найбільшим ситківкарем Америки. Підчас рішальної гри, в котрій ішло за титул чемпіона світа в ситківці, американець, не хотячи, похознувся й пропустив удар. Це зараз зараховано проти нього як один „пойнт". Англійський противник, побачивши це, зробив зараз свідомо таку саму помилку. У цей спосіб він стратив один „пойнт", який він був би зискав через помилку противника. Цим він показав, що хоче битися з ним як рівний з рівним, міряти зручність із зручністю, а не користати з ненадійних припадків.

ЩЕ ІНШІ РОДИ СПОРТСМЕНСТВА.

Колиб нашого чоловіка спитати, що він уважає „спортсменством", то він сказав би, що „спортсменством" він називає поведінку „спортсмена" або „спорта", а за спортсмена він уважає людину, що вбирається по останній моді.

Інші сказалиб, що „спортсмен" це людина, що не надуживає гостинности або щедрости інших людей, але сама відплачується, хочби це їй було тяжко.

Чи сяк, чи так, мало кому відай прийшлоб назвати „спортсменом" того англійського грача, що не хотів користати з випадку свого противника навіть тоді, коли він за це міг стати чемпіоном світа.

ЗВІДКИ ТРИ РОДИ „СПОРТСМЕНСТВА"?

Прирівнюючи з собою ці два роди спортсменства, можна знов говорити про те, котре спортсменство краще. Чи краще признавати за правило, що людина повинна бути вбрана „по останнім слові моди"? Чи краще признавати за правило, що при гостюванню треба бути щедрим і гостинним? Чи краще признавати, що при суперництві не чесно користати з випадків противника?

Це питання знову розведе цікаві розсліди над тим, які наслідки потягає за собою одно розуміння спортсменства, які друге, а які третє.

Колиж ми вже вирішимо, котре спортсменство найкраще, а котре найгірше, тоді захочемо плекати в себе те спортсменство, котре ми признали за найкраще, а занедбувати те, котре ми признали за найгірше. Щоби прийти до рішення цього питання, треба пошукати, від чого в людей ширяться одно розуміння спортсменства, від чого друге, від чого третє. Отже від чого йде натиск на рівність у суперництві? Від чого йде натиск на наслідування моди? Від чого йде натиск на щедрість у гостюванню?

МАЛПУВАННЯ ЗА АНГЛІЙЦЯМИ?

Не думаючи відразу відповідати на ці питання, щоб дати читачеві самому над ними застановитися, я скажу тут тільки свій здогад: що відай усі люди, що говорять про „спортсменство" вважають його за гарну річ, завидують його англійцям, хотілиб англійців під тим оглядом наслідувати, одначе одні добачили в англійськім спортсменстві тільки одіння й наслідують тільки одіння, інші добачили ще певну грошеву щедрість і наслідують її, а треті доглянули їх поведінку в критичних хвилях і хотіли би наслідувати цю поведінку.

СПОРТСМЕНСТВО НА РУСІ.

Спортсменство відограло певну ролю й в історії України...

Коли Іван Франко старався про катедру української мови у львівськім університеті й вже написав відповідну „габілітаційну" працю та, прочитавши її перед збором університетських професорів, оборонив її та дістав від них признання, проти його іменування професором підняли бучу з одного боку польська галицька шляхта, а з другого боку — частина української громадянства.

Ті українці (Франко назвав їх „інкамерованими*) Русинами"), як самий Франко писав, говорили: „Бога бійтеся! Як можна цього чоловіка пустити до університету! Дивіться лише, в якім подертім сурдуті він ходить!"

„Так кваліфікував мою кандидатуру — каже Франко — брат Русин — той сам, що за свою патріотичну робову для добра Руси й Австрії бере шість, чи сім платень. Очевидно, що супроти такого аргументу моя кандидатура на приватного доцента мусіла провалитись, а мотив „політішес форлебен" був лише пристойнішою покришкою справжньої причини".

*) Інкамерований — на державній службі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СВЯТО В ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

(Комунікат Комітету).

Концерт церковної музики українською та церковно-слов'янською мовою з нагоди 70-ліття життя і 35-ліття епископського уряду митрополита Андрія Шептицького назначений на неділю, 31-го травня (Зелені Свята), в годині 8.15 ввечері в Карнеґі Гол у Ню Йорку. У склад комітету входять управителі 8 хорів із околиці Ню Йорку, що підготовляють концерт під начальною управою проф. Олександра Кошиця. Головою є гр. Теодозій Каськів з Ньюарку, а члени комітету такі: М. Фатюк з Йонкерс, В. Савицький з Брукліна, Т. Онуфрик з Ню Йорку, В. Гела з Джерзі Сити, Стефан Ґрабар з Пасейку, М. Ядловський з Елизабет, В. Мельничук з Бейону. В загальному хобі беруть участь 300 співаків. Проби відбуваються ще від січня і незабаром буде оголошена повна програма. Ціла праця над складенням почесного комітету крім комітету праці.

Програмова книжка має бути готова на концерт і в ній буде поміщена розвідка проф. Ол. Кошиця про українську релігійну та церковну музику від найдавніших часів, стаття про діла митрополита Шептицького, коротка історія хорів, що беруть участь в концерті.

Тому, що книжка з програмою останеться історичною памяткою, пожаданим булоб, щоб наші громадяни, товариства та приватні одиниці помістили свої привіти й оголошення; дохід призначений на докінчення будови Українського Шпиталю у Львові. Його основником є Ювилят.

Білети на концерт взяли у розпродаж члени комітету у згаданих місцевостях, два ньюйорські українські базарі й адміністрації „Свободи" й „Америки". Тому, що запрошено представників американського релігійного та громадського життя, пожаданим булоб, щоб українське громадянство масовою участю показало свою пошану для найбільшого із живучих українців. Із солідного нашого виступу будуть робити висновки чужинці.

Лише безпосередньо перед концертом білети будуть продавати в касі Карнеґі Гол. Українці повинні заздалегідь закупити білети для себе, щоб не було непотрібного натовпу перед самим концертом. Проволоки в розпочатті концерту не сміє бути.

По інформації звертатися на адресу Ювилейного Комітету, 22 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку. Туди теж належить надсилати матеріяли, привіти й оголошення для програмової книжки.

Д-р С. Демидчук,
за пресову службу.

КЛІВЛЕНД, О.

Адв. О. Е. Малицький кандидує на стейтового сенатора.

З демократичної партії виставлено кандидатом на стейтового сенатора відомого українського адвоката О. Е. Малицького, голову Контрольної Комісії У. Н. Союзу.

Нема двох слів, що ця кандидатура тішиться серед українців загальною симпатією. Адв. Малицький родився в старім краю, в селі Конюшков, повіт Броди, дня 1. жовтня 1899 р. До Канади прибув з родичами в 1906 р. Там покінчив науку в Едмонтоні, а університет у Вінніпеґу, де дістав диплом на учителя. Учителював три роки, а потім поїхав до Шікаґо і там покінчив правничі студії в університеті Лойоля. Від 1929 р. веде п. Малицький адвокатську канцелярію в Клівленді. Відомий він з великої активности на всіх полях наіммігрантського життя. Є він теж головою Товариства Українських Професіоналістів. А в Клівленді є п. Малицький головою Обєднаних Українських Організацій, як теж головою Українського Культурного Городу.

Нашому кандидатові і визначному діячеві всі ми, українці, бажаємо якнайкращого успіху.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Урядники Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляють своїх членів, що дуже важні й спеціяльні збори відбудуться в суботу, 25-го квітня, в годині 7-мій ввечір, в галі церковній, 3-та і Ґарвік вул. — М. Ковальчук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 26. квітня, в годині 2:30 пополудні. На ці збори мають прийти всі члени, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо залеглуючих членів, щоб сповнили свої довги, або будуть суспендовані. Пригадуємо членам, щоб свої дорослі діти вписали до старших членів, бо чим пізніше впишуть, тим більше мусять платити. Так само, котрі члени мають малі діти, щоб вписали до У. Н. Союза, бо в У. Н. С. є теперз кляси для дітей. Отже до котрої хотять, то можуть вписати. 3-тя кляса є, що по 16-тьох роках дістануть гроші. — Др. Волянський, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

Господарська школа.

Пані дому: Алеж, Касю, все кругом брудне в кухні, тарелі не помиті, нема ані одного чистого горшка.

Кухарка: Прошу пані, то не моя вина! То панночка хотіла мені показати, як вона в господарській школі навчилась робити яєшницю.

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ.

— Пане, — каже схвильований гість до купця — я купив у вас пушку сардинок. Як отворив їх і показалося, що чим ближче до споду, тим сардинки були гірші...

— Прошу вас, пане, ви певно отворили пушку з невідповідного боку, — відповідає купець — бо колиб ви були отворили з протилежного боку, сардинки булиб чимраз ліпші.

— Любий приятелю, — каже будучий тесть до нареченого своєї дочки-одиначки. Моя дочка має великі вимоги... Чи ви зможете із своєї невеличкої пекарні її удержати?

— Таж певно — відповідає наречений — я гадаю, що Маруся більше як 4,000 фунтів хліба не могла би зїсти!

ПРАВИЛЬНЕ ВЕДЕННЯ ЗБОРІВ

Учасник зборів давно заложеного товариства подивляє порядок, серед якого зібрання ведене. З другого боку буває, що збори ново заснованої групи бурливі та кінчаться замішанням. Іноді це буває через значний поділ опінії, або брак терпимости підчас дебати. Лихо буває теж через несвідомість учасників про так звані „парляментарні приписи", котрі давно прийняті для ведення законодавств та ріжних публичних зібрань та здобули собі світове признання.

Збір людей, скликаний для обговорення одної чи більше справ, творить організацію, коли виберуться предсідника та писаря. Тим чином виявляється готовість до загально принятих правил для ведення громадського зібрання. Ініціятори зборів звичайно призначають когось візвати зібрання до порядку. Така людина має засідати до часу вибору предсідника, котрий опісля пропонує номінацію та вибір одного чи більше людей на секретаря. По їх виборі збори вважаються повно зорганізовані та готові приступити до наміченого діла.

Головним обовязком предсідника є вважати, щоби порушувана справа була спокійно дискутована; щоб кожний учасник мав нагоду висказати свою опінію; щоб усі внесення були по порядку віддані під голосування. Предсідник повинен бути наскрізь безсторонним та старатись про спокій і порядок. Чемно й терпеливо поводитися з тими, котрі не придержуються процедури. Він мусить скоро та розсудно орієнтуватись, коли обмеження є конечні для переведення зборів. Наприклад, коли дебату обмежено за згодою зборів, предсідник обовязаний здержати промовця по скінченню часу. Предсідник не має права інакше поступати, як тільки виконувати постанови зборів. Тоді нікому не вільно противитись його приказам; учасникові зборів прислугує одиноке право відклику до загалу членів, котрі можуть піддержати або змінити приказ предсідника.

Коли справу достаточно вияснено підчас дебати, остаточну акцію осягається через предложення конкретного внесення, котре є остаточною пропозицією для певної акції та стається „ухвалою" по принятті зборами.

Важно знати ріжницю між головними внесеннями. Декотрі з них підлягають дискусії, а інші предсідник мусить дати під голосування без жадної дебати. Декотрі внески мають „привілей", цебто підлягають голосуванню перед всякими іншими внесеннями. Кожний учасник зборів може ставити внесення дотично дискутованих справ. Учасникові дозволено виясновати резолюцію, котру бажає, щоб збори приняли.

Коли внесення підтримане другим учасником зборів, предсідник мусить дати його під голосування. Загально кажучи, над внесеннями можна дебатувати та робити поправки. Однак є кілька внесень, над котрими нема потреби дебатувати. Наприклад, коли хтось вносить, щоб дискусію обмежити або листу промовців замкнути і коли такі внесення будуть підтримані, мають негайно піти під голосування.

Між іншими упривілейованими внесками є пропозиції в роді резолюцій, звернені до предсідника, а саме про відкинення дебатованої справи, відложення дискусії або закриття зборів. Поправок до внесків не можна обмежувати, але предсідник має право вимагати подання їх на письмі. Внесок, предложений перед зборами, може бути відкликаний тільки за повною згодою. Хочби тільки один противний голос був піднесений, внесок мусить піти під голосування.

Не можна ставити внесення тоді, коли хтось промовляє. Ніхто не може йому перебивати, з винятком формальної справи. Це дозволене, щоб звернути увагу предсідникові про факт, що дискутант відбіг від теми, вживає злих виразів або в якій інший спосіб нарушує приписи ведення зборів. Приказ предсідника в таких випадках є остаточний.

Участь у правильно веденних зборах це без сумніву знамениті вправи у громадській діяльности. Члени таких зборів вчаться у своїх товаристах, що кожний має свої погляди на справи та однакову свободу висказуватись. Вони вчаться погоджуватися з противником, замісць відчувати уразу підчас підношуваної критики.

Багато видань для познайомлення з парляментарною процедурою, написані приступною мовою, можна подибати в публичних бібліотеках. Знаменита брошура під заголовком: „Як вести збори" видана Робітничим Освітнім Бюро. В. Г. Генр та Л. Сілей теж написали книжку на ту тему. Більше інформацій можна дістати з видання А. Мильне під титулом: „Підручник для громадських діячів" та О. Г. Джонеса „Начерк парляментарної процедури". **ФЛІС.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Прислано до Обєднання:

Дітройт, Міш. На зборах тов. Запорозька Січ, від. 75 У. Н. Союза, що відбулися 18 квітня, предсідник відділу представив членам справу тих наших братів і сестер, які потерпіли від повені, та просив приявних зложити відповідну жертву на їх поміч. З каси товариства призначено на ту ціль $5, а члени зложили $10. Жертвували по $1 слідуючі: С. Михайлюк, М. Присташ, І. Слупецький, Н. Дворчин, А. Ґирич, В. Тарас, В. Чмир, О. Здanкевич, Н. Поглод, С. Франків. — Разом вислано $15 до Обєднання. — В. Тарас, секр.

Елизабет, Н. Дж. В день Воскресення Христового зложили при столі, як одна родина, $5, а саме: Анна Сташко, В. Кардаш, П. Кардаш і Евдокія Кардаш по $1, а М. Крайц і Марійка К. Крайц по 50 ц.

Полсборо, Н. Дж. В нашій місцевости є кілька родин, і між тими родинами я занялась збіркою на повищу ціль. Зложили: Софія Галушка й Ліна Видиновська по $1; В. Прегнер 60 ц.; Марта Лувіс, П. Найчук, Олена Ґайдук по 50 ц.; Катери Рудяк, Катерина Савчук, А. Крупок, Т. Ющак і Магдалина Хамайдук по 25 ц. , а К. Ґейнека 20 ц. — Разом зібрано $5.55, а по заплаченні 18 центів за поручений лист, остальну квоту $5.33 вислано до Обєднання. — Софія Галушка.

Рочестер, Н. Й. В неділю, 19. квітня, сестрицтво Рож. Пр. Богородиці, від. 36 У. Н. Союзу, занималося свяченим на дохід церкви св. Йосафата. При забаві členиці зібрали між приявними $14.55, а доложивши з каси $10, вислали разом $24.55 до Обєднання. — Марія Ходак, секр.

Гемпстед, Л. Ай. о. Мих. Кашуба $5 замісць святочних желань.

Шенандоа, Па. Бр. св. Володимира, від. 98 У. Н. Союзу, жертвувало з братської каси $10, а $6.25 зложили наступні члени: І. Чорний, І. Земба, Н. Демянчик, П. Рудий, В. Пилипяк і Я. Морох по $1, а І. Піданий 25 ц. — Іван Чорний, секр.

Бостон, Масс. Тов. ім. М. Грушівського, від. 374 У. Н. Созу, ухвалило на місячних зборах висигнувати з товариської каси $25 та вислати їх до Обєднання. — За уряд: Н. Білак, предс.; П. Улашкевич, касієр.

Сиракюз, Н. Й. Р. Т. Пристай $1.

Бостон, Масс. О. Панькевич $5.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

BASKETBALL CARNIVAL IN CLEVELAND

All followers of Ukrainian basketball activities in the Western sector of the Sport Division of the Ukrainian Youth's League of North America, have their attention focused on the outcome of the gigantic and colorful basketball Carnival, to be staged by the "Ukrainian Cossacks' Fine Arts Club" in Cleveland, Ohio, on Sunday, April 26th!

Those fortunate in being able to witness this elaborate round-robin elimination basketball tournament, will see in action the outstanding Ukrainian court teams in the West! The three Area Champions — DETROIT, CLEVELAND, and MONESSEN, have accepted invitations to participate in this tourney, which is to decide the Western Ukrainian Basketball Championship of 1936!

In addition to these deluxe games, Mr. John Billy, Carnival Director, has arranged a Rossford-Akron game, for the Ohio State runner-up honors; an Ambridge-Arnold game for the Penna. team attraction, and a special feature, bringing to grips the two outstanding girls' court sextettes in the West—Akron and Cleveland!

These games will settle several championship claims, and bring to a close the basketball season with a bang! A banner crowd is expected, consisting of young Ukrainians from Pennsylvania, Michigan and Ohio. Surely, such games are worth going over counties to see! Will you be there?

ALEXANDER YARR.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БОСТОН, МАСС.

На Рідну Школу.

Товариство Запорозька Січ призначило на Рідну Школу $8, а крім цього зложили: Е. Рокотинець $2, а І. Дубина, К. Смольчук і В. Романюк по $1, а по 50 ц.: В. Дорофій, Р. Залоба, А. Єленчук, М. Данилюк. Разом вислано до краю через Обєднання $15, признаючую їх на допомогу Рідній Школі.

Додам до цього, що Тов. Запорозька Січ складає кожного року жертви і на визвольну боротьбу, інвалідів і інші цілі. А тепер ще дало жертву і на потерпілих від повені. Члени жертвують, бо вважають, що це є їхня „реальна робота", це є реальна допомога визволенню нашого рідного краю. Вони підпирають Рідну Школу, бо розуміють, що вона виконує надзвичайно велике виховне завдання і спиняє своєю працею польські впливи. Вони теж відчувають потребу підпирати тих, що ідуть слідами „Головінського, Басарабової, Біласа, Бандери і їм подібних. Але спитаймо: яку роботу ведуть ті, що намагаються іншими способами „оборонити" Україну? А тих „оборонців" не бракує і в нашій громаді. Де їхні жертви? Чи їх не обходить Рідна Школа? Не хочу тим робити нікому докору, а тільки хочу, щоб уже раз закинуто в нашій громаді партійні роздори, та щоб уся наша праця була для екріплення наших сил в Америці й у старім краю.

Н. Давискиба.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(150)

Як дикі арабські їздці вдарили на малу громадку Тарзанових лучників, правильна військова тактика домагалася відступити чим скорше в ліс. Одначе Тарзан знав, що цей відділ скорих їздців має бути знищений за всяку ціну.

Як лучники станули на своїх позиціях на переді та почали стріляти на їздців, Тарзан побіг до резерви тяжкої піхоти, що стояла схована в гущавині, й крикнув: „Збитим відділом! Лучники на праве й ліве крило!"

Його прикази виконано скоро. Тарзан дав тоді приказ лучникам: „Стріляйте до людей. Щадіть коні". Навіть хочби йому прийшлося згинути, він хотів ощадити звірятам мук.

Як Назір, комендант кавалерії, побачив ворога в збитій масі, він засміявся: „Дураки. Тепер ми зможемо до них лекше стріляти з наших рушниць, а наші коні розстратують їх на смерть! Побіда наша!"